

Intellectual Resources as a Catalyst for Recovery: Strategic Approaches and Practical Aspects in Management

UDC: 351:331.101.262

DOI: <https://doi.org/10.15421/152445>

Adamenko Denys

Ph.D. Student, <https://orcid.org/0009-0003-0017-3542>, adamenko.d.work@gmail.com

Dnipro State University of Internal Affairs (Dnipro, Ukraine)

Abstract

Relevance. Knowledge and intellectual resources are key factors of sustainable development. Intellectual resources can become a catalyst for Ukraine's economic recovery, promoting innovation and competitiveness. Realizing their potential is an important task for the state and business.

The purpose. To determine the impact of intellectual resources on the process of economic recovery of Ukraine in the post-crisis period. The article is aimed at identifying key factors that contribute to the effective use of intellectual capital to increase competitiveness and sustainable development of the economy. Important importance is attached to the development of recommendations for state policy and the practical implementation of strategies that will contribute to the maximum involvement of intellectual resources in the process of economic recovery. Special attention is paid to the use of intellectual resources in public management and administration to ensure effective management and development of innovation infrastructure.

Results. Intellectual resources play an important role in the development of human capital, innovation infrastructure and the digital economy. Their integration contributes to the creation of new technologies, increasing the efficiency of management and international cooperation. Recommendations for public policy will help increase the competitiveness of the Ukrainian economy. Support for innovation by the state and the private sector, as well as the development of digital competencies among the population are key.

Conclusions. Effective management of intellectual resources is a condition for sustainable development and recovery of the Ukrainian economy. A comprehensive approach, including the development of education, innovation infrastructure and support for international cooperation, will ensure long-term economic growth and increased competitiveness. It is important to provide state support for the development of innovative activities, stimulate investment in scientific research and increase the digital literacy of the population.

Keywords: intellectual resources, economic recovery, innovation infrastructure, R&D, public policy, international cooperation, digital economy, post-crisis period, intellectual resource management, competitiveness

Інтелектуальні ресурси як каталізатор відновлення: стратегічні підходи та практичні аспекти в управлінні

Адаменко Денис

Дніпровський державний університет внутрішніх справ (Дніпро, Україна)

Анотація

Актуальність. Знання та інтелектуальні ресурси є ключовими факторами сталого розвитку. Інтелектуальні ресурси можуть стати каталізатором економічного відновлення України, сприяючи інноваціям і конкурентоспроможності. Реалізація їхнього потенціалу є важливим завданням для держави та бізнесу.

Мета дослідження. Визначити вплив інтелектуальних ресурсів на процес економічного відновлення України в умовах посткризового періоду. Стаття спрямована на виявлення ключових факторів, що сприяють ефективному використанню інтелектуального капіталу для підвищення конкурентоспроможності та стійкого розвитку економіки. Важливе значення приділяється розробці рекомендацій для державної політики та практичного впровадження стратегій, що сприятимуть максимальному залученню інтелектуальних ресурсів у процес відновлення економіки. Особливу увагу приділено використанню інтелектуальних ресурсів у публічному управлінні та адмініструванні для забезпечення ефективного управління та розвитку інноваційної інфраструктури.

Результати. Інтелектуальні ресурси відіграють важливу роль у розвитку людського капіталу, інноваційної інфраструктури та цифрової економіки. Їх інтеграція сприяє створенню новітніх технологій, підвищенню ефективності управління та міжнародного співробітництва. Рекомендації для державної політики допоможуть підвищити конкурентоспроможність економіки України. Підтримка інновацій державою і приватним сектором, а також розвиток цифрових компетенцій серед населення є ключовими.

Висновки. Ефективне управління інтелектуальними ресурсами є умовою сталого розвитку та відновлення економіки України. Комплексний підхід, що включає розвиток освіти, інноваційної інфраструктури та підтримку міжнародного співробітництва, забезпечить довгострокове економічне зростання і підвищення конкурентоспроможності. Важливо забезпечити державну підтримку для розвитку інноваційної діяльності, стимулювати інвестиції у наукові дослідження та підвищувати цифрову грамотність населення.

Ключові слова: інтелектуальні ресурси, економічне відновлення, інноваційна інфраструктура, НДДКР, державна політика, міжнародне співробітництво, цифрова економіка, посткризовий період, управління інтелектуальними ресурсами, конкурентоспроможність

Стаття надійшла / Article arrived: 21.10.2024

Схвалено до друку / Accepted: 13.12.2024

Вступ.

У сучасному світі, де знання та інтелектуальні ресурси стають основними факторами розвитку, проблема їх ефективного використання набуває особливої актуальності. Інтелектуальні ресурси можуть виступати каталізатором для відновлення економіки, сприяючи створенню інноваційних продуктів та послуг, підвищенню конкурентоспроможності підприємств та економічних систем загалом.

Після військових конфліктів та інших катастрофічних подій, перед країнами постає завдання відновлення економіки та соціальної інфраструктури. У цьому контексті важливість інтелектуальних ресурсів зростає, оскільки вони можуть забезпечити швидке та ефективне відновлення. Проте, на практиці виникає багато питань щодо того, як саме організувати управління інтелектуальними ресурсами для досягнення максимального ефекту.

Основні аспекти проблеми:

1. Нестача кваліфікованих кадрів: Відтік інтелектуальних ресурсів за кордон та нестача кваліфікованих спеціалістів всередині країни.

2. Недостатній рівень інвестицій в науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР): Фінансові ресурси, необхідні для підтримки інноваційної діяльності, часто обмежені.

3. Низька ефективність управлінських структур: Бюрократія та застарілі методи управління можуть гальмувати розвиток інновацій.

Зазначені аспекти визначають нагальність дослідження проблеми управління інтелектуальними ресурсами як каталізатора відновлення економіки та суспільства.

Мета статті. Визначити вплив інтелектуальних ресурсів на процес економічного відновлення України в умовах посткризового періоду. Стаття спрямована на виявлення ключових факторів, що сприяють ефективному використанню інтелектуального капіталу для підвищення конкурентоспроможності та стійкого розвитку економіки. Важливе значення приділяється розробці рекомендацій для державної політики та практичного впровадження стратегій, що сприятимуть максимальному залученню інтелектуальних ресурсів у процес відновлення економіки. Окрему увагу приділено використанню інтелектуальних ресурсів у публічному управлінні та адмініструванні для забезпечення ефективного управління та розвитку інноваційної інфраструктури.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Проблема використання інтелектуальних ресурсів як каталізатора відновлення активно

досліджувалася як українськими, так і іноземними вченими. Серед українських дослідників варто відзначити роботу Тетяни Дерюгіної та Олександра Кравченка у дослідженні "Rebuilding Ukraine's energy sector: Challenges and Opportunities" (2022), де вони аналізують роль інтелектуальних ресурсів у відновленні енергетичного сектору України. Автори підкреслюють важливість створення сприятливих умов для розвитку інноваційних технологій та залучення інвестицій у науково-дослідні проекти (Deryugina, Kravchenko, & Reguant, 2022).

Інший важливий внесок зробив Юрій Кіндзерський у своїй роботі «Повоєнне відновлення промисловості України: виклики та особливості політики». У цій статті розглядаються основні виклики та можливості економічного відновлення після війни. Автор наголошує на важливості інтеграції інноваційних підходів та залучення інтелектуальних ресурсів для підвищення продуктивності та конкурентоспроможності української економіки (Кіндзерський, 2022).

Додатково, дослідження Сергія Іванова «Економічне відновлення і розвиток країн після збройних конфліктів та воєн: невтрачені можливості для України» акцентує увагу на досвіді інших країн у відновленні економіки після воєн та застосуванні цього досвіду до України. Іванов наголошує на необхідності структурних реформ та залучення міжнародних інвестицій для успішного відновлення економіки України (Іванов, 2019).

Серед іноземних досліджень варто згадати роботу Центру стратегічних та міжнародних досліджень (CSIS) «The Road to Recovery: Ukraine's Economic Challenges and Opportunities». Автори звіту акцентують увагу на необхідності залучення приватного сектора для підтримки економічного відновлення України. Вони зазначають, що для успішного відновлення необхідно забезпечити фінансову підтримку малих та середніх підприємств, відновити експорт та стимулювати розвиток важкої промисловості та енергетики (Center for Strategic and International Studies, 2023).

Звіт Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD) «Shaping the path to economic recovery» підкреслює важливість міжнародної підтримки та необхідності розробки механізмів для забезпечення стійкого економічного розвитку. Автори наголошують на необхідності зміцнення економічних інститутів України для запобігання корупції та підвищення прозорості (Organisation for Economic Co-operation and Development, 2022).

Аналіз публікацій показує, що існує значна кількість досліджень, присвячених різним аспектам управління інтелектуальними ресурсами. Проте багато з них мають загальний характер та не враховують специфіку посткризових умов, що визначає необхідність подальшого дослідження. Це дослідження спрямоване на розробку конкретних стратегій та практичних підходів до використання інтелектуальних ресурсів як каталізатора відновлення економіки.

Результати дослідження.

Відновлення економіки України після військових дій є складним процесом, що вимагає комплексного підходу та використання інтелектуальних ресурсів. Інтелектуальні ресурси включають знання, досвід, навички та інновації, що можуть суттєво вплинути на розвиток різних секторів економіки. Важливим аспектом є інтеграція інтелектуального капіталу у процес економічного відновлення, що дозволяє підвищити конкурентоспроможність країни на міжнародній арені.

Одним з ключових аспектів використання інтелектуальних ресурсів є розвиток інноваційної інфраструктури. За даними досліджень, інновації є рушійною силою економічного зростання та стабільного розвитку (Deryuzhina, Kravchenko, & Reguant, 2022). Створення сприятливих умов для інноваційної діяльності вимагає державної підтримки, ефективного регулювання та залучення приватних інвестицій. Наприклад, досвід країн Європейського Союзу свідчить про те, що інвестиції у науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР) сприяють швидкому відновленню економіки після кризових ситуацій (Кіндзерський, 2022).

Інтелектуальні ресурси також відіграють важливу роль у розвитку людського капіталу. Підвищення рівня освіти та професійної підготовки є необхідними умовами для забезпечення конкурентоспроможності робочої сили. Програми навчання та підвищення кваліфікації повинні бути адаптовані до сучасних вимог ринку праці та спрямовані на розвиток інноваційних навичок. Важливим є також створення умов для залучення молодих талантів до науково-дослідної діяльності, що сприятиме розвитку інтелектуального потенціалу країни (Іванов, 2019).

Розвиток цифрової економіки є ще одним важливим напрямком використання інтелектуальних ресурсів. Діджиталізація економічних процесів дозволяє підвищити ефективність управління, знизити витрати та покращити якість наданих послуг. За даними досліджень, країни з високим рівнем

діджиталізації економіки мають вищі показники економічного зростання та стійкості до кризових ситуацій (Любохинець, & Шпуляр, 2019). В Україні необхідно продовжувати розвиток цифрової інфраструктури, впроваджувати сучасні технології в різні галузі економіки та сприяти розвитку цифрових компетенцій серед населення (Економічна правда, 2024).

Державна політика має важливе значення у створенні сприятливих умов для використання інтелектуальних ресурсів. Зокрема, необхідно забезпечити стабільне законодавче регулювання, що стимулюватиме інноваційну діяльність та залучення інвестицій. Також важливою є підтримка малого та середнього бізнесу, який є джерелом інновацій та нових робочих місць (European Union, n.d.). Ефективна державна політика у сфері інноваційного розвитку стане ключовим фактором успішного відновлення економіки після криз.

Інтелектуальні ресурси відіграють важливу роль у розвитку науки та технологій. В Україні необхідно створити умови для проведення наукових досліджень та розробок, а також сприяти комерціалізації результатів наукової діяльності. Важливим є також розвиток міжнародного співробітництва у сфері науки та технологій, що дозволить залучити додаткові ресурси та знання для розвитку вітчизняної науково-дослідної бази.

Ефективне управління інтелектуальними ресурсами є необхідною умовою для забезпечення сталого економічного розвитку. Це включає розробку стратегій та програм, спрямованих на розвиток інтелектуального капіталу, створення інноваційних кластерів та технопарків, а також сприяння розвитку підприємницької діяльності у сфері високих технологій. Моніторинг та оцінка ефективності використання інтелектуальних ресурсів є не менш важливими, оскільки дозволяють своєчасно коригувати дії та покращувати ефективність управлінських рішень. (Башлай, & Яремко, 2023).

Розвиток високих технологій є ключовим напрямком у відновленні економіки. Інтелектуальні ресурси у цій сфері можуть бути використані для створення новітніх технологій, що сприятимуть підвищенню ефективності виробництва та надання послуг. Важливою є роль наукових досліджень та розробок, а також впровадження результатів цих досліджень у практику (Ставнича, & Савчук, 2021).

Інноваційні технології можуть бути застосовані у різних галузях, таких як промисловість, сільське господарство, енергетика та інфраструктура. Наприклад,

використання сучасних технологій у промисловості дозволяє знизити витрати на виробництво, підвищити якість продукції та зменшити вплив на навколишнє середовище. У сільському господарстві інновації можуть допомогти підвищити врожайність, зменшити використання хімікатів та зберегти природні ресурси (Залізнюк, & Сафонік, 2021).

Енергетична сфера також має великий потенціал для впровадження інноваційних технологій. Відновлювані джерела енергії, такі як сонячна та вітрова енергія, можуть суттєво зменшити залежність від традиційних видів палива та знизити викиди парникових газів. Впровадження енергозберігаючих технологій дозволить підвищити енергоефективність та знизити витрати на енергоспоживання (Danylyshyn, & Koval, 2022).

Інтелектуальні ресурси можуть бути ефективно використані у сфері транспорту та інфраструктури. Сучасні транспортні системи, що використовують інноваційні технології, дозволяють знизити витрати на перевезення, підвищити безпеку та зменшити вплив на навколишнє середовище. Розвиток інфраструктури, включаючи будівництво нових доріг, мостів та залізничних ліній, також вимагає використання сучасних технологій (Doroniina, 2020).

Соціальна сфера також вирає від застосування інтелектуальних ресурсів. У системі охорони здоров'я інтелектуальні ресурси можуть бути використані для впровадження новітніх медичних технологій, що дозволить покращити якість медичних послуг, знизити витрати та підвищити ефективність лікування. Інноваційні підходи та сучасні технології можуть значно покращити якість життя населення, забезпечити доступ до якісних медичних та освітніх послуг, а також сприяти розвитку соціальної інфраструктури (Добрянська, Лагодієнко, & Торішня, 2020).

Важливим аспектом використання інтелектуальних ресурсів є розвиток екологічних технологій. Сучасні екологічні технології дозволяють знизити негативний вплив на навколишнє середовище, забезпечити сталий розвиток та підвищити енергоефективність. Важливим є також розвиток відновлюваних джерел енергії, впровадження екологічних стандартів та технологій у різних галузях економіки (Бабина, 2021). В Україні необхідно продовжувати розвиток екологічних технологій, впроваджувати сучасні підходи до управління природними ресурсами та сприяти екологічному розвитку.

Серед перспективних напрямків використання інтелектуальних ресурсів слід відзначити також розвиток підприємницької діяльності. Інноваційні підприємства є джерелом нових технологій, продуктів та послуг, що сприяють економічному зростанню та створенню нових робочих місць. Важливим є також створення сприятливих умов для розвитку стартапів та малого бізнесу, що дозволить залучити молоді таланти та нові ідеї у сферу підприємництва.

У контексті стратегічних підходів до використання інтелектуальних ресурсів важливо підкреслити роль державної політики та регуляторних заходів. Ефективне управління інтелектуальними ресурсами передбачає розробку та впровадження національних стратегій, що сприятимуть розвитку інноваційного потенціалу країни. Це включає підтримку наукових досліджень, розвиток системи освіти, стимулювання інноваційного підприємництва та створення сприятливих умов для залучення інвестицій у високотехнологічні галузі (Ставчина, & Савчук, 2021).

Одним з ключових аспектів державної політики є створення сприятливого законодавчого та нормативного середовища для розвитку інновацій. Важливо забезпечити ефективне регулювання інтелектуальної власності, підтримку стартапів та малих підприємств, що займаються інноваційною діяльністю, а також сприяти розвитку інноваційних кластерів та технологічних парків (Писаренко, Куранда, & Кваша, 2021). Досвід розвинутих країн показує, що такі заходи сприяють підвищенню конкурентоспроможності національної економіки та залученню іноземних інвестицій.

Успішне використання інтелектуальних ресурсів також передбачає розвиток міжнародного співробітництва. Співпраця з провідними світовими науковими та технологічними центрами дозволяє залучити новітні знання та технології, що є важливими для розвитку національного інноваційного потенціалу. Міжнародні проекти та програми обміну досвідом сприяють підвищенню кваліфікації вітчизняних спеціалістів та розширенню їхнього доступу до передових технологій (Зеленська, & Савченко, 2020).

Важливою складовою стратегічного підходу є розвиток людського капіталу. Підготовка висококваліфікованих кадрів у сфері науки, техніки та інновацій є необхідною умовою для успішного використання інтелектуальних ресурсів. Це передбачає розвиток системи вищої освіти, створення програм професійного розвитку та підвищення кваліфікації, а також

стимулювання молодих науковців та інженерів до активної участі у науково-дослідній діяльності (Danylyshyn, & Koval, 2022).

Значну увагу слід приділяти розвитку науково-дослідної інфраструктури. Створення сучасних лабораторій, наукових центрів та технологічних парків забезпечує умови для проведення передових наукових досліджень та розробок. Це сприяє не лише розвитку наукового потенціалу країни, але й підвищенню її привабливості для іноземних інвесторів (Коберник, 2021).

Використання сучасних методів управління є важливою умовою для успішного використання інтелектуальних ресурсів. Це включає застосування інформаційних технологій для підвищення ефективності управлінських процесів, розробку та впровадження систем моніторингу та оцінки ефективності використання інтелектуальних ресурсів, а також забезпечення прозорості та підзвітності у прийнятті управлінських рішень.

Інтелектуальні ресурси відіграють ключову роль у формуванні стійкого економічного зростання та відновленні України після кризових ситуацій. Ефективне управління цими ресурсами вимагає комплексного підходу, що охоплює всі аспекти суспільного життя - від економіки та науки до освіти та соціальної сфери. Стратегічні підходи до використання інтелектуальних ресурсів включають розвиток інноваційної інфраструктури, підтримку наукових досліджень та розробок, а також стимулювання підприємницької активності.

Однією з основних складових стратегії розвитку інтелектуальних ресурсів є підтримка інноваційної діяльності. В Україні необхідно створити сприятливі умови для розвитку інноваційного бізнесу, включаючи технологічні стартапи та інноваційні підприємства. Це включає зниження бар'єрів для входу на ринок, доступ до фінансових ресурсів, а також створення мережі інноваційних кластерів та технопарків, що сприятимуть розвитку інноваційної діяльності.

Підтримка наукових досліджень та розробок є ще одним важливим аспектом розвитку інтелектуальних ресурсів. В Україні необхідно створити сучасну науково-дослідну інфраструктуру, що включає передові лабораторії, наукові центри та дослідницькі інститути. Важливо також забезпечити фінансування наукових проектів, що мають потенціал для практичного застосування та комерціалізації (Писаренко, Куранда, & Кваша, 2021). Це дозволить підвищити конкурентоспроможність української науки та технологій на міжнародному рівні.

Ефективне використання інтелектуальних ресурсів вимагає також розвитку системи освіти. Освітні установи повинні бути орієнтовані на підготовку фахівців, що володіють сучасними знаннями та навичками у сфері науки, техніки та інновацій. Важливим є також розвиток програм підвищення кваліфікації та професійного розвитку, що дозволять фахівцям адаптуватися до швидко змінюваних вимог ринку праці (Зеленська, & Савченко, 2020).

Розвиток людського капіталу є ще одним ключовим елементом стратегії використання інтелектуальних ресурсів. В Україні необхідно створити умови для залучення та утримання талантів у сфері науки та техніки. Це включає створення програм підтримки молодих науковців та інженерів, а також розвиток міжнародного співробітництва, що дозволить залучити досвід та знання провідних світових спеціалістів.

Не менш важливим аспектом є розвиток інформаційних технологій та цифрової інфраструктури. Впровадження сучасних інформаційних технологій дозволяє підвищити ефективність управління, знизити витрати та покращити якість надання послуг у різних сферах економіки. Важливо також забезпечити доступ до високошвидкісного інтернету та цифрових сервісів для всього населення, що сприятиме розвитку цифрової економіки (Коберник, 2021).

Висновки.

На основі проведеного дослідження можна зробити кілька ключових висновків щодо ролі інтелектуальних ресурсів у процесі відновлення економіки України в посткризовий період. Інтелектуальні ресурси є основним чинником забезпечення сталого економічного розвитку та відновлення економіки. Вони включають знання, навички, інновації, а також здатність адаптуватися до нових викликів і можливостей, що виникають у процесі економічної трансформації. Ефективне використання інтелектуальних ресурсів сприяє створенню нових технологій та інноваційних продуктів, які підвищують конкурентоспроможність української економіки на міжнародному ринку.

Необхідність інвестицій у науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР) є очевидною. Для забезпечення ефективного використання інтелектуальних ресурсів необхідно збільшити інвестиції в НДДКР, оскільки це сприятиме створенню нових технологій та інноваційних продуктів, які підвищать конкурентоспроможність української економіки на міжнародному ринку. Важливим аспектом є також розвиток інноваційної інфраструктури, що включає створення технопарків, інноваційних кластерів

та наукових центрів, які забезпечать необхідні умови для реалізації наукових ідей та їх комерціалізації.

Ефективне управління інтелектуальними ресурсами вимагає також розвитку системи освіти. Освітні установи повинні бути орієнтовані на підготовку фахівців, що володіють сучасними знаннями та навичками у сфері науки, техніки та інновацій. Важливим є розвиток програм підвищення кваліфікації та професійного розвитку, які дозволять фахівцям адаптуватися до швидко змінюваних вимог ринку праці. Підвищення рівня освіти та професійної підготовки є необхідними умовами для забезпечення конкурентоспроможності робочої сили.

Державна політика має відігравати ключову роль у створенні сприятливих умов для використання інтелектуальних ресурсів. Стабільне законодавче регулювання, підтримка малого та середнього бізнесу, створення сприятливих умов для інноваційної діяльності та залучення інвестицій є необхідними складовими успішної стратегії. Важливим є також забезпечення фінансової підтримки наукових проєктів та інноваційних підприємств, які мають потенціал для практичного застосування та комерціалізації. Державна підтримка також повинна включати розробку національних стратегій розвитку науки та технологій, що забезпечить ефективне використання наукового потенціалу країни.

Міжнародне співробітництво у сфері науки та технологій є важливим елементом стратегії відновлення. Співпраця з провідними світовими науковими та технологічними центрами дозволяє залучити новітні знання та технології, що є важливими для розвитку національного інноваційного потенціалу. Міжнародні проєкти та програми обміну досвідом сприяють підвищенню кваліфікації вітчизняних спеціалістів та розширенню їхнього доступу до передових технологій. Це, в свою чергу, сприятиме інтеграції української науки у світове наукове співтовариство та підвищенню її міжнародного авторитету.

Розвиток інформаційних технологій та цифрової інфраструктури є ще одним важливим напрямком використання інтелектуальних ресурсів. Впровадження сучасних інформаційних технологій дозволяє підвищити ефективність управління, знизити витрати та покращити якість надання послуг у різних сферах економіки. Необхідно забезпечити доступ до високошвидкісного інтернету та цифрових сервісів для всього населення, що сприятиме розвитку цифрової економіки. Важливим аспектом є також розвиток цифрових компетенцій серед населення, що дозволить підвищити рівень цифрової грамотності та сприяти використанню сучасних технологій у повсякденному житті.

Інтелектуальні ресурси відіграють ключову роль у формуванні стійкого економічного зростання та відновленні України після кризових ситуацій. Ефективне управління цими ресурсами вимагає комплексного підходу, що охоплює всі аспекти суспільного життя – від економіки та науки до освіти та соціальної сфери. Стратегічні підходи до використання інтелектуальних ресурсів включають розвиток інноваційної інфраструктури, підтримку наукових досліджень та розробок, а також стимулювання підприємницької активності. Успішна реалізація цих підходів забезпечить стале економічне зростання, підвищення конкурентоспроможності та відновлення України в посткризовий період.

Підсумовуючи, можна зазначити, що інтелектуальні ресурси є незамінним елементом відновлення та розвитку економіки України. Інвестиції у наукові дослідження, розвиток інноваційної інфраструктури, підтримка освіти та міжнародного співробітництва, а також впровадження сучасних інформаційних технологій є ключовими факторами успішного використання інтелектуальних ресурсів. Лише комплексний підхід до управління цими ресурсами дозволить досягти сталого економічного розвитку, підвищити конкурентоспроможність країни на міжнародній арені та забезпечити відновлення економіки після кризових ситуацій.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

- Бабина, О. М. (2021). Сутність інноваційно-інвестиційної діяльності у контексті розвитку альтернативних джерел енергії. *Ефективна економіка*, 11. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.11.105>
- Башлай, С., & Яремко, І. (2023). Цифровізація економіки України в умовах євроінтеграційних процесів. *Економіка та суспільство*, 48. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-48>
- Добрянська, Н. А., Лагодієнко, В. В., & Торішня, Л. А. (2020). Перспективи використання відновлювальних джерел енергії в Україні. *Український журнал прикладної економіки*, 5(2), 206-213. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2020-2-25>

- Економічна правда. (2024, February 2). *Мікро-, малий та середній бізнес: стійкість в часи війни, потенціал для відбудови України*. Retrieved from <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/02/2/709420/>
- Залізнюк, В. П., & Сафонік, Н. П. (2021). Сучасні тенденції інноваційної діяльності підприємств України у міжнародному економічному просторі. *Економічний вісник*, 4, 183-189.
- Зеленська, Л., & Сіваченко, І. (2020). Інноваційні освітні кластери: світовий досвід і перспективи його адаптації в Україні. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених*, 27(6), 76-79.
- Іванов, С. В. (2019). Економічне відновлення і розвиток країн після збройних конфліктів та воєн: невтрачені можливості для України. *Економіка України*, 1(686), 75-89.
- Кіндзерський, Ю. (2022). Повоєнне відновлення промисловості України: виклики та особливості політики. *Економічний аналіз*, 32(2), 101-117. <https://doi.org/10.35774/econa2022.02.101>
- Коберник, А. О. (2021). Регіональні інноваційні екосистеми в Україні. *Бізнес Інформ*, 7, 56-61.
- Любохинець, Л. С., & Шпуляр, Є. М. (2019). Цифрова трансформація національної економіки: сучасний стан та тренди майбутнього. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*, 4, 213-128.
- Писаренко, Т. В., Куранда, Т. К., & Кваша, Т. К. (2021). *Стан науково-інноваційної діяльності в Україні у 2020 році*. УкрІНТЕІ.
- Ставнича, Н. І., & Савчук, Л. М. (2021). Сучасні тенденції інноваційної діяльності в Україні. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*, 19, 34-39. <https://doi.org/10.20535/2307-5651.19.2021.240440>
- Center for Strategic and International Studies. (2023). *The road to recovery: Ukraine's economic challenges and opportunities*. Retrieved from <https://www.csis.org/blogs/development-dispatch/road-recovery-ukraines-economic-challenges-and-opportunities>
- Danylyshyn, V., & Koval, M. (2022). Development of alternative energy in the world and Ukraine. *Naukovij žurnal «Tehnika ta energetika»*, 13(2), 50-61. [https://doi.org/10.31548/machenergy.13\(2\).2022.50-61](https://doi.org/10.31548/machenergy.13(2).2022.50-61)
- Deryugina, T., Kravchenko, O., & Reguant, M. (2022). Rebuilding Ukraine's energy sector: Challenges and opportunities. In Y. Gorodnichenko, I. Sologoub, & B. Weder Di Mauro (Eds.), *Rebuilding Ukraine: Principles and policies* (pp. 193-215). CEPR Press. Retrieved from <https://cepr.org/publications/books-and-reports/rebuilding-ukraine-principles-and-policies>
- Doronina, I. (2020). Regulatory and legal support for the development of the renewable energy sector in Ukraine. *Public Administration and Local Government*, 44(1), 31-43. <https://doi.org/10.33287/102005>
- European Union. (2024). *EU support for Ukraine*. Retrieved from https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/eu-support-ukraine_en
- OECD. (2022). *Shaping the path to economic recovery*. Retrieved from https://www.oecd.org/en/publications/shaping-the-path-to-economic-recovery_78475265-en.html

REFERENCES

- Babyna, O. M. (2021). The essence of innovation and investment activity in the context of the development of alternative energy sources. *Effective Economy*, 11. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.11.105>
- Bashlai, S., & Yaremko, I. (2023). Digitalization of the Ukrainian economy in the context of European integration processes. *Economy and Society*, 48. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-48>
- Center for Strategic and International Studies. (2023). *The road to recovery: Ukraine's economic challenges and opportunities*. Retrieved from <https://www.csis.org/blogs/development-dispatch/road-recovery-ukraines-economic-challenges-and-opportunities>
- Danylyshyn, V., & Koval, M. (2022). Development of alternative energy in the world and Ukraine. *Naukovij žurnal «Tehnika ta energetika»*, 13(2), 50-61. [https://doi.org/10.31548/machenergy.13\(2\).2022.50-61](https://doi.org/10.31548/machenergy.13(2).2022.50-61)
- Deryugina, T., Kravchenko, O., & Reguant, M. (2022). Rebuilding Ukraine's energy sector: Challenges and opportunities. In Y. Gorodnichenko, I. Sologoub, & B. Weder Di Mauro (Eds.), *Rebuilding Ukraine: Principles and policies* (pp. 193-215). CEPR Press. Retrieved from <https://cepr.org/publications/books-and-reports/rebuilding-ukraine-principles-and-policies>
- Dobryanska, N. A., Lagodienko, V. V., & Torishnia, L. A. (2020). Prospects for the use of renewable energy sources in Ukraine. *Ukrainian Journal of Applied Economics*, 5(2), 206-213. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2020-2-25>
- Doronina, I. (2020). Regulatory and legal support for the development of the renewable energy sector in Ukraine. *Public Administration and Local Government*, 44(1), 31-43. <https://doi.org/10.33287/102005>
- Economic Pravda. (2024, February 2). *Micro, Small and Medium-Sized Businesses: Resilience in Times of War, Potential for Rebuilding Ukraine*. Retrieved from <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/02/2/709420/>
- European Union. (2024). *EU support for Ukraine*. Retrieved from https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/eu-support-ukraine_en
- Ivanov, S. V. (2019). Economic recovery and development of countries after armed conflicts and wars: unmissable opportunities for Ukraine. *Economy of Ukraine*, 1(686), 75-89.

- Kindzersky, Y. (2022). Postwar Industrial Recovery in Ukraine: Challenges and Policy Features. *Economic Analysis*, 32(2), 101-117. <https://doi.org/10.35774/econa2022.02.101>
- Kobernyk, A. O. (2021). Regional innovation ecosystems in Ukraine. *Business Inform*, 7, 56-61.
- Lyubokhinets, L. S., & Shpulyar, E. M. (2019). Digital Transformation of the National Economy: Current State and Future Trends. *Bulletin of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 4, 213-128.
- OECD. (2022). *Shaping the path to economic recovery*. Retrieved from https://www.oecd.org/en/publications/shaping-the-path-to-economic-recovery_78475265-en.html
- Pysarenko, T. V., Kuranda, T. K., & Kvasha, T. K. (2021). *The state of scientific and innovative activity in Ukraine in 2020*. UkrISTEI.
- Stavnycha, N. I., & Savchuk, L. M. (2021). Current trends in innovation activity in Ukraine. *Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute"*, 19, 34-39. <https://doi.org/10.20535/2307-5651.19.2021.240440>
- Zaliznyuk, V. P., & Safonyk, N. P. (2021). Current trends in innovation activity of Ukrainian enterprises in the international economic space. *Economic Bulletin*, 4, 183-189.
- Zelenska, L., & Sivachenko, I. (2020). Innovative educational clusters: world experience and prospects for its adaptation in Ukraine. *Current issues of the humanities: interuniversity collection of scientific works of young scientists*, 27(6), 76-79.